

Mika Linna
11.8.2025

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ

kirjaamo.tem@gov.fi

FINANSSIALA RY:N LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAIKSI HUOLTOVARMUUDEN TURVAAMISESTA JA HUOLTOVARMUUSKESKUKSESTA SEKÄ TURVAVARASTOLAIN MUUTTAMISESTA (VN/25055/2023)**A. YLEISTÄ**

Hallituksen esityksen tavoitteena on perustaa virastomuotoinen Huoltovarmuuskeskus, joka vastaisi nykyistä paremmin muuttuneen turvallisuus- ja toimintaympäristön vaatimuksiin sekä selkeyttäisi Huoltovarmuuskeskuksen asemaa viranomaisena. Finanssiala ry (FA) pitää ehdotusta perusteltuna, mutta korostaa, että muutoksen edellyttämät sääntelymuutokset on rajattava ja toteutettava huolellisesti, jotta ne eivät vaaranna nykyistä huoltovarmuuden yhteistyömallia.

Suomalaisen huoltovarmuusjärjestelmän keskeinen vahvuus on viranomaisten, elinkeinoelämän ja järjestöjen välinen tiivis ja pitkäjänteinen yhteistyö. FA:n näkemyksen mukaan yhteistyö on toimivaa, eikä sitä ohjaavien säännösten muuttamiselle ole erityistä tarvetta.

Vaikka hallituksen esityksessä todetaan, ettei yhteistyömalliin tehtäisi merkittäviä muutoksia, FA ei voi kaikilta osin yhtyä tähän arvioon, vaan ehdotetut muutokset saattavat heikentää yhteistyön edellytyksiä merkittävästikin.

FA kiinnittää huomiota siihen, että esitys näyttäisi siirtävän käytännön varautumistyön painopisteen elinkeinoelämän johdolla toimivasta poolityöstä viranomaisvetoiseen toimintamalliin. Esimerkkeinä tästä ovat Huoltovarmuuskeskuksen ohjausryhmän sekä poikkihallinnollisen valtionhallinnon huoltovarmuuden yhteistyöryhmän perustaminen ja niiden tehtävät.

Käytännössä nämä viranomaisista koostuvat ryhmät päättäisivät sektorien, poolien ja toimikuntien vuosittaisista painopisteistä sekä huoltovarmuuden kehittämiseen ja koordinaatioon liittyvistä kysymyksistä. Vastaavasti sektorien, poolien ja toimikuntien tehtäväksi jäisi edistää huoltovarmuusyhteistyötä viranomaisten, elinkeinoelämän ja järjestöjen välillä sekä kehittää huoltovarmuutta, varautumista ja jatkuvuudenhallintaa omalla toimialallaan valtioneuvoston ja Huoltovarmuuskeskuksen ohjausryhmän asettamien tavoitteiden mukaisesti.

FA:lle jää epäselväksi, missä määrin ja miten edellä mainitut tehtävät aidosti tukisivat poolitoiminnassa tai toimikunnissa mukana olevien yritysten omaa jatkuvuudenhallintaa ja varautumistyötä. Yritysten vapaaehtoinen sitoutuminen on huoltovarmuusyhteistyön tulevaisuuden kannalta ratkaisevaa, mutta se edellyttää, että myös niiden tarpeet ja prioriteetit otetaan asianmukaisesti huomioon huoltovarmuusorganisaation toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa.

Mika Linna
11.8.2025

FA toteaa myös, että erityisesti toimialoilla, joilla vakaviin häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumisen perustana olevat normaaliolojen jatkuvuus- ja varautumisjärjestelyt perustuvat eurooppalaiseen harmonisoituun sektorilainsäädäntöön, alan toimijoiden ja viranomaisten tiivis vuoropuhelu ja yhteistoiminta on välttämätöntä valmius- ja huoltovarmuuslainsäädännön tavoitteiden saavuttamiseksi. Näillä sektoreilla pelkästään toimialaohjaavien ministeriöiden omiin tai keskinäisiin pohdintoihin perustuvat linjaukset voivat johtaa ratkaisuihin, jotka vakavan häiriötilanteen tai poikkeusolojen toteutuessa ovat unionin lainsäädännön vastaisina toteuttamiskelvottomia.

Edellä esitetyin perustein FA pitääkin tarpeellisena, että jatkovalmistelun yhteydessä hallituksen esitystä arvioidaan ja tarkennetaan niin, että elinkeinonharjoittajilla ja elinkeinoelämän järjestöillä on jatkossakin tosiasiallinen mahdollisuus vaikuttaa huoltovarmuustoiminnan ja konkreettisen varautumistyön tavoitteisiin ja sisältöön.

B. SÄÄNNÖSKOHTAISET KOMMENTIT

1 § Lain soveltamisala ja tavoitteet

FA pitää tärkeänä, että huoltovarmuuden turvaamista ja Huoltovarmuuskeskusta koskeva lainsäädäntö sovitetaan yhteen parhaillaan uudistettavana olevan valmiuslainsäädännön kanssa. Hallituksen esityksessä tulisikin määritellä ja kuvata tarkemmin viranomaisille ehdotettujen toimivaltuuksien suhdetta niiden poikkeusolojen aikaisiin toimivaltuuksiin.

Hallituksen esityksen lähtökohtana on, että jokainen ministeriö edelleen vastaa huoltovarmuudesta omalla toimi- ja hallinnonalallaan. Ottaen huomioon huoltovarmuustoiminnan poikkihallinnollinen luonne, jatkovalmistelussa tulee korostaa Huoltovarmuuskeskusta tulosohjaavan ministeriön ja sektorivastuussa olevien ministeriöiden toimivaltuuksien ja vastuiden täsmällistä ja tarkkarajaista määrittelyä.

Pykälän perusteluissa viitataan mm. kriittisen infrastruktuurin käsitteen osalta Sanastokeskuksen kokonaisturvallisuuden sanaston määritelmään. FA pitää ratkaisua lainsäädäntöteknisesti ongelmallisena ja esittää, että huoltovarmuuden kannalta keskeinen terminologia määriteltäisiin ja vahvistettaisiin lain tasolla.

Esityksen mukaan lakkojen aiheuttamat liiketoiminnan häiriötilanteet eivät kuuluisi huoltovarmuuslain soveltamisalaan. Ottaen huomioon palvelujen tarjonnan kannalta välittömien palvelu- ja arvoketjujen monimutkaistumisen ja kansainvälistymisen FA pitää muotoilua liian kategorisena ja DORA-asetuksen¹ finanssialan toimijoille asettamien velvoitteiden kannalta epä johdonmukaisena.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2022/2554, annettu 14 päivänä joulukuuta 2022, finanssialan digitaalisesta häiriönsietokyvystä ja asetusten (EY) N:o 1060/2009, (EU) N:o 648/2012, (EU) N:o 600/2014, (EU) N:o 909/2014 ja (EU) 2016/1011 muuttamisesta

2 § Huoltovarmuudesta vastaavat viranomaiset

FA pitäisi johdonmukaisena, että pykälän 1 momentti sisältäisi säännöksen pääsäännön, jota seuraavat momentit täsmentäisivät. FA ehdottaakin, että pykälän 1 ja 3 momentti vaihtaisivat paikkojaan, minkä jälkeen säännös kuuluisi seuraavasti:

"2 § Huoltovarmuudesta vastaavat viranomaiset

Huoltovarmuuskeskus tukee huoltovarmuuden ylläpitoa ja kehittämistä tässä laissa säädetyllä tavalla.

Työ- ja elinkeinoministeriö kehittää huoltovarmuutta ja varautumistoimia yhteistyössä muiden ministeriöiden kanssa.

Jokainen ministeriö vastaa huoltovarmuudesta omalla toimi- ja hallinnonalallaan."

3 § Huoltovarmuuskeskuksen asema ja toimiala

FA:lla ei ole lausuttavaa ehdotettuun pykälään.

4 § Huoltovarmuuskeskuksen tehtävät

FA kiinnittää huomiota siihen, että kansallinen huoltovarmuustoiminta ja -sääntely on useisiin kriittisen infrastruktuurin häiriönsietokykyä edistäviin EU-säädöksiin nähden rinnakkaista ja täydentävää (mm. DORA-asetus, NIS2- ja CER-direktiivit jne.). FA pitääkin tärkeänä, että kansallinen huoltovarmuuslainsäädäntö kytkettäisiin myös sisällöllisesti näihin säädöksiin. Samalla tulisi kuvata täsmällisesti sisäministeriön, Finanssivalvonnan ja mahdollisten muiden toimivaltaisten viranomaisten tehtävät ja toimivalta suhteessa Huoltovarmuuskeskukseen.

5 § Pääjohtaja ja johtoryhmä

FA:lla ei ole lausuttavaa ehdotettuun pykälään.

6 § Työjärjestys

FA:lla ei ole lausuttavaa ehdotettuun pykälään.

7 § Huoltovarmuuskeskuksen ohjaus

FA:lla ei ole lausuttavaa ehdotettuun pykälään.

8 § Huoltovarmuuskeskuksen ohjausryhmä

FA:lla ei ole lausuttavaa ehdotettuun pykälään.

9 § Huoltovarmuuden yhteistyöryhmä

FA:lla ei ole lausuttavaa ehdotettuun pykälään.

10 § Huoltovarmuusneuvosto

Hallituksen esitys pyrkii vahvistamaan huoltovarmuusneuvoston roolia. Ehdotetusta pykälästä ei kuitenkaan käy selkeästi ilmi, millä tavoin neuvosto tosiasiallisesti osallistuisi siinä osoitettujen tavoitteiden toteuttamiseen tavalla, joka vahvistaisi sen roolia nykyisestä ja kuinka neuvostolle luotaisiin edellytykset näistä tehtävistä suoriutumiseen.

Pykälässä ei myöskään säädetä tarkemmin neuvoston tiedonsaantioikeuksista, millä voisi olla keskeinen merkitys sen roolin vahvistamisessa. Myös ehdotetun asetuksenantovaltuuden sisältöä ja rajoja tulisi avata tarkemmin säännöskohtaisissa perusteluissa.

Mitä vahvempaa roolia huoltovarmuusneuvostolle kaavaillaan, sitä tärkeämpää on, että huoltovarmuuskriittisillä yrityksillä ja niitä edustavilla toimialajärjestöillä on aito mahdollisuus osallistua aktiivisesti neuvoston toimintaan ja päätöksentekoon.

Huoltovarmuusneuvoston ilmeisenä haasteena on ryhmän jo nykyisellään suuri koko. Tästä huolimatta sellaista tilannetta ei saa syntyä, jossa yksittäisen toimialan huoltovarmuuden kehittämiseen, varautumiseen ja jatkuvuudenhallintaan liittyvistä kysymyksistä keskusteltaisiin, saati päätettäisiin ilman asianomaisen alan toimijoiden aktiivista mukanaoloa.

11 § Sektorit, poolit ja toimikunnat

Poolitoimintaan osallistuminen on ja sen tulee myös jatkossa perustua vapaaehtoisuuteen. FA pitää tarpeellisena ja välttämättömänä, että tämä perusperiaate kirjataan suoraan pykälän sanamuotoon.

Tärkeää on myös varmistaa, että pykälässä tarkoitettujen sektorien, poolien ja toimikuntien toimintaan osallistuvat yritykset, järjestöt ja viranomaiset ymmärtävät, ettei kyse ole julkisia hallintotehtäviä suorittavista tai julkista valtaa käyttävistä julkisoikeudellisista toimielimistä tai oikeushenkilöistä, vaan nykyisen huoltovarmuuslain 5 §:n terminologiaa käyttäen komitean tapaan toimivista pysyvistä yhteistoimintaelimistä.

Hallituksen esitys muuttaisi sektorien ja poolien nykyistä tehtävänjakoa ja keskinäistä asemaa. FA esittää, että tältä osin tehtävänjako pidettäisiin nykyisen huoltovarmuuslain 8 d §:n mukaisena, jolloin:

- sektoreiden tehtävänä on arvioida huoltovarmuuden tilaa ja edistää viranomaisten ja elinkeinoelämän välistä yhteistyötä huoltovarmuusasioissa
- pooleja (ja toimikuntia) perustetaan keskuksen ja yksityisten toimijoiden välisillä sopimuksilla huolehtimaan toimiala- ja toimipaikkakohtaisesta varautumisesta.

Mika Linna
11.8.2025

Sektorien ja poolien tehtäviä ja työnjakoa tarkennetaan huoltovarmuuslain esitoissa (HE 152/2007) seuraavasti:

"Pysyvät yhteistoimielimet kattavat kaikki ne talouselämän ja hallinnon alat, jotka ovat tärkeitä huoltovarmuuden kannalta. Sektorit olisivat myös jatkossa viranomaisten, alan järjestöjen ja merkittävimpien toimijoiden muodostamia laajoja, alakohtaisia yhteistoimintaorganisaatioita. Niiden yleistävänä olisi ohjata, koordinoita ja seurata oman alansa varautumista ja huoltovarmuutta. Poolit vastaisivat edelleen operatiivisesta varautumisesta elinkeinoelämän johdolla toimivina toimieliminä. Poolit olisivat Huoltovarmuuskeskuksen ja elinkeinoelämän järjestöjen tai yritysten välisiin poolisopimuksiin perustuvia toimielimiä. Niiden tehtävänä olisi yhdessä alan yritysten kanssa seurata, selvittää, suunnitella ja valmistella toimenpiteitä omien alojensa huoltovarmuuden kehittämiseksi."

FA pitää nykyisen sääntelyn mukaista mallia selkeänä ja toimivana eikä näe perusteita sen muuttamiselle. Nykyinen vapaaehtoinen malli on myös johdonmukainen ottaen huomioon sen, että Huoltovarmuuskeskus käy vuosittaiset tuloskeskustelut vain poolien ja toimikuntien, mutta ei sektoreiden kanssa. Tuloskeskusteluissa käsitellään myös poolien budjetit mukaan lukien poolin sihteerin ja mahdollisen muun henkilöstön palkkatiedot, jotka eivät millään tavoin kuulu sektorille ja joiden käsittely sektorin kokouksessa olisi erittäin arveluttavaa.

Jos sektoreiden roolia operatiivisessa varautumistyössä halutaan kasvattaa poolien kustannuksella, myös ne tulee ottaa täysimääräisesti mukaan Huoltovarmuuskeskuksen toiminnan suunnittelu- ja arviointimenettelyjen piiriin. Nykyisen huoltovarmuuden kansallisen toimintamallin jatkuvuuden kannalta FA pitää välttämättömänä, että poolit jatkossakin toimivat elinkeinoelämän johdolla. Asia tulisi myös todeta yksiselitteisesti lakitekstissä tai vähintään sen perusteluissa.

Hallituksen esitys määrittelee huoltovarmuuskriittisen organisaation "toimijaksi, jonka (liike)toiminta liittyy huoltovarmuuden kannalta kriittiseen toimintoon jollain huoltovarmuuden sektorilla." FA toteaa, että määritelmä on kuvaileva, laveasti muotoiltu eikä se käytännössä tarjoa luotettavia kriteereitä tunnistaa kyseisiä organisaatioita. Pykälä ei myöskään yksiselitteisesti määrittele, kenen tehtäväksi jää tunnistaa kunkin toimialan huoltovarmuuskriittiset organisaatiot.

FA:n käsityksen mukaan asiaan voi liittyä kilpailuoikeudellisia herkkyyksiä, minkä vuoksi huoltovarmuuskriittisten organisaatioiden tunnistamista ja nimeämistä ei voi jättää alalla toimivien yritysten (useissa tapauksissa potentiaalisten kilpailijoiden tehtäväksi), minkä vuoksi asiasta tulisi säätää ehdotettua tarkemmin ja osoittaa asiaa koskeva päätöksenteko Huoltovarmuuskeskukselle.

FA kiinnittää myös huomiota siihen, että sidosryhmien välisissä huoltovarmuuskysymyksiä käsittelevissä keskusteluissa voi tulla tilanteita, joissa voidaan perustellusti joutua arvioimaan käsiteltävien asioiden ja puheenvuorojen kilpailuoikeudellista merkitystä. Tämän vuoksi FA esittää, että pykälässä todettaisiin yksiselitteisesti, että siinä tarkoitettuja keskusteluja voidaan käydä kilpailulainsäädännön estämättä.

Mika Linna
11.8.2025

Poolitoiminnan pitkäjänteinen rahoitus on toiminnan jatkuvuuden kannalta erittäin tärkeää. FA pitäisikin tarkoituksenmukaisena ja tarpeellisenä selvittää jatkovalmistelun yhteydessä, voitaisiinko toiminnan rahoituksessa hyödyntää vuosittain maksettavan poolirahan rinnalla 2- tai 3-vuotisia siirtomäärärahoja.

12 § Valtion varmuusvarastointi

Varmuusvarastoinnin osalta FA pitää tarpeellisenä, että varmuusvarastojen ylläpitoon liittyvien taloudellisten ja hallinnollisten prosessien sekä niiden noudattamisen valvontaan liittyvien menettelyjen ja resurssien riittävyys ja asianmukaisuus varmistetaan jatkovalmistelun yhteydessä. Muilta osin FA:lla ei ole lausuttavaa ehdotettuun pykälään.

13 § Valtion varmuusvarastoja koskeva päätöksenteko

FA:lla ei ole lausuttavaa ehdotettuun pykälään.

14 § Varmuusvarastoituja lääkkeitä, lääkinnällisiä laitteita, henkilösuojaimeja ja muita terveydenhuollossa käytettäviä tavaroita koskeva päätöksenteko

FA:lla ei ole lausuttavaa ehdotettuun pykälään.

15 § Tuotantovarausten ja suorituskykyvarausten hankinta

FA kannattaa tuotanto- ja suorituskykyvarauksia koskevia säännöksiä, mutta korostaa, että varauksista sovittaessa ja niitä käyttöönotettaessa on varmistettava kilpailuoikeudellisen sääntelyn noudattaminen. Jatkovalmistelussa tulisi myös arvioida, olisiko varausten kohdalla tarpeen säätää pistemäisistä rajoituksista tai peräti rajata ne kokonaan kilpailusäännösten soveltamisen ulkopuolelle.

Pykälän sanamuoto jättää avoimeksi sen, missä tilanteissa lainkohdan mukaiset järjestelyt voidaan ottaa käyttöön. Jos tarkoituksena on rajata tuotanto- ja suorituskykyvarauksia koskevien järjestelyjen käyttöönotto nimenomaan normaaliolojen vakaviin häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin, pykälän viimeinen virke tulisi muuttaa muotoon:

”Tuotantovarauksia ja suorituskykyvarauksia koskevat järjestelyt voidaan ottaa käyttöön vain normaaliolojen vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.”

16 § Huoltovarmuusrahasto ja huoltovarmuusmaksu

Hallituksen esityksen mukaan huoltovarmuusmaksun suuruus oli vuonna 2023 37,7 miljoonaa euroa ja maksua ehdotetaan korotettavaksi siten, että korottamisen tuotto-odotus olisi vuodessa 91,1 miljoonaa euroa, mikä vastaa huoltovarmuusrahaston kuluja. FA kiinnittää huomiota siihen, että esitysluonnoksesta jää osin epäselväksi, mihin maksuvelvoitteen alaisiin hyödykkeisiin korostus kohdistuisi ja minkä suuruusena, ja esittää, että näihin kysymyksiin kiinnitettäisiin huomiota jatkovalmistelun yhteydessä.

FA pitää kannatettavana, että siltä osin kuin huoltovarmuusmaksut ja muut huoltovarmuustoiminnan omat tulot eivät riitä kattamaan sen menoja, vaje rahoitetaan valtion budjetista.

FA haluaa kiinnittää huomiota siihen, että arvioitaessa varautumiskustannusten korvattavuutta sellaisilla aloilla, joiden sääntely on maksimiharmonisoitu EU:n tasolla, tarkastelun lähtökohtana tulisi olla harmonisoidun EU-sääntelyn asettama taso ilman mahdollisia kansallisia lisävaatimuksia.

17 § Huoltovarmuusrahaston hallinto

FA:lla ei ole lausuttavaa ehdotettuun pykälään.

18 § Kirjanpito, tilintarkastus ja tilinpäätös

FA:lla ei ole lausuttavaa ehdotettuun pykälään.

19 § Lainanottovaltuus

Ehdotettu säännös lainanottovaltuudesta on kirjoitettu passiivimuotoon. FA pitää tärkeänä, että valtuussäännöksestä käy selkeästi ilmi, mikä taho voi lainan ottaa.

20 § Tuen myöntämisen yleiset edellytykset

FA:lla ei ole lausuttavaa ehdotettuun pykälään.

21 § Muissa laeissa säädetyt tuet ja korvaukset

FA:lla ei ole lausuttavaa ehdotettuun pykälään.

22 § Omaisuuden siirtyminen

FA:lla ei ole lausuttavaa ehdotettuun pykälään.

23 § Huoltovarmuuskeskuksen tiedonsaantioikeus

FA:lla ei ole lausuttavaa ehdotettuun pykälään.

24 § Tietojenantovelvollisuus

Pykälään ehdotettu tietojenantovelvollisuus ei rajoitu huoltovarmuuskriittisiin tai esim. poolitoiminnassa mukana oleviin toimijoihin, vaan se näyttäisi ulottuvan rajoituksetta kaikkiin elinkeinonharjoittajiin ja elinkeinoelämän järjestöihin, ilmeisesti niin koti- kuin ulkomaisiinakin. FA pitää ehdotettua tietojenantovelvollisuutta ylimitoitettuna ja esittää, että sen oikeasuhtaisuus ja tarkkarajaisuus arvioidaan ja varmistetaan jatkovalmistelussa.

Mika Linna
11.8.2025

FA muistuttaa, että yleisten salassapitoa, yksityisyyden suojaa ja muiden tietojen luovuttamista koskevien rajoitusten lisäksi pankkeja ja vakuutusyhtiöitä sitovat myös luottolaitoslaitoslain ja vakuutusyhtiölain pankki- ja vakuutussalaisuutta koskevat määräykset.

Luottolaitoslaitoslaki ja vakuutusyhtiölaki koskevat tiettyjä toimialoja (luottolaitokset ja vakuutusyhtiöt), minkä lisäksi ne sisältävät yleislaeista poikkeavia säännöksiä ja myös viittauksia siihen, että niitä sovelletaan ensisijaisesti, kun ne eroavat yleislaeista.

Jos ehdotetun sääntelyn tarkoituksena on ohittaa pankki- ja vakuutussalaisuutta koskevat erityissäännökset, tämän tulisi käydä selkeästi ilmi pykälän sanamuodosta. Jos säännöksen on tarkoitus jättää soveltajalleen liikkumavaraa, sen laajuus tulisi tarkentaa pykälän perusteluissa.

FA kiinnittää huomiota myös siihen, että tietojenantovelvollisuuden vastapainona tietojen luovuttavien elinkeinonharjoittajien ja elinkeinoelämän järjestöjen on voitava luottaa siihen, että niiden pykälän nojalla luovuttamia salassa pidettäviä tai luottamuksellisia tietoja käsitellään asian- ja lainmukaisella tavalla koko käsittelyn elinkaaren ajan siitä riippumatta, mikä viranomainen tai taho käsittelystä vastaa. Pelkkä toteamus siitä, että tietojen käsittely tapahtuu viranomaistoiminnan yhteydessä tai virkavastuulla ei tähän riitä, vaan tietoja luovuttavalla taholla tulisi olla oikeus edellyttää tietojen turvallisuusluokittelua ja asianomaisen turvallisuusluokan mukaista käsittelyä tiedonhallintalain (906/2019) ja turvallisuusluokitteluasetuksen (1101/2019) mukaisesti.

25 § Salassa pidettävän tiedon luovuttaminen

Normaaliolojen vakavissa häiriötilanteissa, poikkeusoloissa ja niihin varauduttaessa viranomaisten ja elinkeinoelämän huoltovarmuuskriittisten toimijoiden välinen sujuva, oikea-aikainen ja molempiin suuntiin toimiva tiedonvaihto on välttämätöntä huoltovarmuus- ja valmiuslainsäädännön tavoitteiden toteuttamiseksi. FA pitää tärkeänä, että tätä koskevat säännöt kirjataan täsmällisesti huoltovarmuuslakiin.

Pykälän 2 momentin nojalla Huoltovarmuuskeskus ei saisi luovuttaa toiselta viranomaiselta saatuja tietoja edelleen vastoin tietoja luovutettaessa asetettuja ehtoja. FA kiinnittää huomiota, että säännös periaatteessa estäisi julkistenkin tietojen luovuttamisen, mikäli luovuttava viranomainen haluaisi sen kieltää. FA pitää rajoitusta tarpeettoman laveana ja esittää, että sitä tarkennetaan jatkovalmistelussa. FA pitäisi tarkoituksenmukaisena ratkaisua, jossa päätöksen tiedon luovuttamisesta kaikissa tilanteissa tekisi Huoltovarmuuskeskus, jolla myös olisi tällöin mahdollisuus ja velvollisuus perustella päätöksensä asianomaisille huoltovarmuusorganisaation jäsenille.

26 § Virka-apu

FA:lla ei ole lausuttavaa ehdotettuun pykälään.

27 § Uhkasakko

Yleisenä huomiona pykälään FA toteaa, että hallituksen esityksen perustelujen mukaan osallistuminen huoltovarmuustoimintaan on elinkeinonharjoittajille ja elinkeinoelämän järjestöille vapaaehtoista, ja uhkasakon kaltaisen seuraamuksen liittäminen tällaiseen yhteistoimintaan vaikuttaa ajatuksellisesti vieraalta.

Ehdotettu pykälä viittaa yleislakiin, mutta jättää avoimeksi sen, minkälaisia viraston päätöksiä voidaan tehostaa uhkasakon asettamisella. FA katsoo, että säännöstä ja sen perusteluita tulee täsmentää siten, että luonnolliseen henkilöön kohdistettaessa uhkasakko voidaan kohdistaa vain sellaiseen henkilöön, jolla on tosiasiallinen mahdollisuus täyttää päävelvoite. Säännöksessä tulee myös kuvata hallituksen esitystä tarkemmin, minkä muotoiseen tietopyyntöön uhkasakko voidaan liittää.

FA viittaa myös edellä 24 §:n kohdalla antamaansa kommenttiin: pykälään ehdotettu tietojenantovelvollisuuden osalta ei rajoitu huoltovarmuuskriittisiin tai esim. poolitoiminnassa mukana oleviin toimijoihin, vaan se näyttäisi ulottuvan rajoituksetta kaikkiin elinkeinonharjoittajiin ja elinkeinoelämän järjestöihin, ilmeisesti niin koti- kuin ulkomaisiin.

FA pitääkin välttämättömänä, että 24 §:ssä säädettävän tietojenantovelvollisuuden oikeasuhtaisuus ja tarkkarajaisuus arvioidaan ja varmistetaan jatkovalmistelussa.

28 § Huoltovarmuusrikkomus

FA viittaa edellä 24 ja 27 §:ään antamiinsa kommentteihin sekä tietojenantovelvollisuuden että pykälässä ehdotetun kriminalisoinnin osalta.

Lisäksi FA toteaa, että huoltovarmuuden kannalta kriittiset fyysiset kohteet ovat usein vaikeasti suojattavissa. Sääntelyn jatkovalmistelussa voisikin harkita huoltovarmuusrikkomuksen alan laajentamista tai myös muualla lainsäädännössä omaksuttua periaatteen soveltamista, jonka mukaisesti silloin kun vahingontekoa on vaikea estää tai asian luonteen vuoksi siitä kiinnijääminen on epätodennäköistä, tämän tulee näkyä seuraamusten ankaruutena.

FA kiinnittää myös huomiota vakoilua ja törkeää vakoilua koskevien rikoslain 12 luvun 5 ja 6 §:n tunnusmerkistöihin. Niihin sisältyvä lisäqualifiointi ”vierasta valtiota hyödyttääkseen tai Suomea vahingoittaakseen” saattaa olla omiaan nostamaan tunnusmerkistön täyttymisen kynnystä tavalla, joka voi olla haitallinen huoltovarmuuslainsäädännön tavoitteiden kannalta, minkä vuoksi asian tarkempi selvittäminen jatkovalmistelun yhteydessä voisi olla perusteltua.

10. luku Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Lain voimaantulon osalta FA viittaa hallituksen esitykseen sisältyvään vaikutustenarviointiin, jossa todetaan seuraavaa:

”Jos ehdotettava laki tulee voimaan kesken tilikauden, Huoltovarmuuskeskuksessa on tehtävä ylimääräinen tilinpäätös kesken tilikauden, joka lisää jonkin verran hallinnollista työtä.”

Mika Linna
11.8.2025

FA pitää todennäköisenä, että tällainen ratkaisu pakottaisi myös Huoltovarmuuskeskuksen poolisopimuskumppanit tekemään ylimääräisen tilinpäätöksen vähintään poolitoiminnan osalta. Tarpeettomien taloudellisten ja hallinnollisten kustannusten välttämiseksi FA pitää välttämättömänä, että lain voimaantulo ajoitetaan tilikauden päättymisen yhteyteen.

Muu asia, jonka haluatte tuoda työryhmän tietoon

Hallituksen esityksen yritysvaikutuksia arvioivassa kohdassa (s. 48) todetaan seuraavaa:

"Esitys korostaa elinkeinoelämän omaa vastuuta suojata omistamansa kriittinen infrastruktuuri. Kriittisen infrastruktuurin turvaamista koskeva lakiesityksen tehtäväsäännös myös velvoittaa Huoltovarmuuskeskuksen sekä muut viranomaiset ja elinkeinoelämän yhteistyöhön kriittisen infrastruktuurin toimivuuden edistämisessä ja turvaamisessa. Esityksellä täten mahdollistetaan aiempaa paremmin kriittisen infrastruktuurin omistavien tahojen jatkuvuudenhallinnan ja infrastruktuurin varajärjestelyjen edistäminen viranomaistoimenpitein."

Mikäli huoltovarmuustoiminnan on jatkossakin tarkoitus perustua vapaaehtoisuuteen, mainittu tekstikohta tulee muotoilla uudelleen niin, ettei sen voida tulkita mahdollistavan sitä, että huoltovarmuussääntelyllä voitaisiin asettaa elinkeinoelämää sitovia säädösvelvoitteita.

Huoltovarmuustyön resurssien osalta FA haluaa muistuttaa, että normaaliolojen vakavissa häiriöissä ja poikkeusoloissakin huoltovarmuusorganisaation toimintaan osallistuvat henkilöt säilyvät omien taustaorganisaatioidensa työntekijöinä eikä heidän työpanoksensa automaattisesti siirry Huoltovarmuuskeskuksen käyttöön. FA pitääkin ensiarvioisen tärkeänä, ettei elinkeinoelämän ja järjestöjen huoltovarmuustyöhön osoittamia henkilöresursseja käytettäisi puhtaasti viranomaistoimintaa palvelevien hallinnollisiin tehtäviin, vaan ne voitaisiin mahdollisimman täysimääräisesti kohdentaa asianomaisen toimialan varautumistyöhön.

Lopuksi FA kiinnittää huomiota siihen, että esityksen kansainvälistä vertailua koskeva osuus näyttäisi olevan osin vanhentunut ja tulisi päivittää jatkovalmistelussa.

FINANSSIALA RY
Taina Ahvenjärvi